

35ste vergadering

Woensdag 6 december 1995

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Lansink

Tegenwoordig zijn 135 leden, te weten:

Adelmond, Aiking-van Wageningen, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Assen, Augusteijn-Esser, Bakker, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Blauw, Van Blerck-Woerdman, Bolkestein, Boogaard, Van den Bos, Van Boxtel, Bremmer, Bukman, M.M. van der Burg, V.A.M. van der Burg, Van de Camp, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Deetman, Van Dijke, Dijkma, Dittrich, Van den Doel, Doelman-Pel, Van Erp, Esselink, Essers, Fermina, Gabor, Van Gelder, Van Gijzel, Giskes, De Graaf, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van Heemst, Heerma, Van der Heijden, Hendriks, Hessing, Hillen, Hoekema, Hofstra, Van Hoof, Hoogervorst, Ten Hoopen, Houda, Huys, Janmaat, Jeekel, De Jong, Jorritsma-van Oosten, Kalsbeek-Jasperse, H.G.J. Kamp, M.M.H. Kamp, Keur, Klein Molekamp, Koekkoek, Korthals, Lambrechts, Lansink, Liemburg, Lilipaly, Van der Linden, Marijnissen, Mateman, Middel, Van Middelkoop, Mulder-van Dam, Van Nieuwenhoven, Nijpels-Hezemans, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oudkerk, Van Oven, Passtoors, Van der Ploeg, Poppe, Rabbae, Rehwinkel, Reitsma, Remkes, Van Rey, Rijpstra, Roethof, Van Rooy, Rosenmüller, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schutte, Schuurman, Sipkes, Smits, Stellingwerf, Sterk, Van der Stoel, Swildens-Rozendaal, Terpstra, Van Traa, Valk, Ter Veer, Te Veldhuis, Verbugt, Verhagen, Verkerk, Versnel-Schmitz, Verspaget, Vliegthart, Van der Vlies, Van Vliet, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, Vreeman, B.M. de Vries, J.M. de Vries, Wallage,

Van Walsem, Van Waning, Weisglas, Van Wingerden, Witteveen-Hevinga, Wolffensperger, Wolters, Ybema, Van Zijl, Zijlstra, Zonneveld en Van Zuijlen,

en de heer Dijkstal, vice-minister-president, minister van Binnenlandse Zaken, mevrouw Sorgdrager, minister van Justitie, de heer Melkert, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevrouw Borst-Eilers, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heren Gmelich Meijling, staatssecretaris van Defensie, Linschoten, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en mevrouw Terpstra, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

H.G.J. Kamp, wegens bezigheden elders, alleen voor het eerste deel van de vergadering;

Dijkma, wegens bezigheden elders, alleen voor de middag- en avondvergadering;

Van Nieuwenhoven en De Cloe, wegens bezigheden elders, alleen voor de avondvergadering;

Leerkes en Dijkman, wegens ziekte;

Woltjer, wegens verblijf buitenslands;

Vreeman, wegens verblijf buitenslands, alleen voor de avondvergadering.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 1996 (24400-XV);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van hoofdstuk XV (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten voor het jaar 1994 (slotwet/rekening) (24310).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Bijleveld-Schouten** (CDA): Voorzitter! Mensen willen meedoen in de samenleving. Niets is erger dan geen verantwoordelijkheid voor het eigen bestaan te kunnen dragen. Tegelijk blijven velen gedwongen aan de kant. Dat is het drama van deze tijd. In de Troonrede van dit jaar werd voor het eerst aandacht voor de armoede-problematiek gevraagd. De zeer moeilijke vraag waar wij voor staan is dan ook: kunnen mensen nog deelnemen aan de samenleving? Wordt de kloof tussen hen die kunnen participeren in betaald werk en hen die dat niet kunnen niet steeds groter? Tegen de achtergrond van deze vragen komt de vraag of wij genoeg investeren in de sociale samenhang van onze samenleving steeds meer op de voorgrond te staan. Daarbij komt voor ons het punt of wij er met de ingezette beleidslijnen wel komen. Het antwoord of misschien beter een begin van een antwoord op de in het voorgaande opgeworpen vragen zou